

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma vuosille 2022 – 2025

SOTENK 12.04.2022 § 21
847/00.01.02.05/2020

Ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan lakisääteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä kunnissa tuli voimaan 2015 (523/2015) ja kattaa alkoholi-, huumausaine- ja rahapelihaittojen sekä tupakoinnin vähentämisen. Laki edellyttää kuntia laatimaan ehkäisevän päihdetyön suunnitelman ja nimeämään kuntaa siitä vastaavan koordinaattorin.

Päihdetyön osaaminen ja vastuut ovat vahva osa sosiaali- ja terveystalvueluita ja vuoden 2023 alusta aloittavien hyvinvointialueiden pohjalla olevaan lainsäädäntöön on tuotu samoja velvoitteita ehkäisevästä päihdetyöstä, kuin kuntapuolenkin tehtävissä. Tämä edellyttää hyvää yhteistyötä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Kuntatason ehkäisevä päihdetyö lepää hyvien perustalvuelujen varassa ja sille ei kuntarakenteessa oli erillisiä palveluita, jolloin se velvoittaa kaikkia kunnan palveluita huomioimaan työssään päihde- ja pelihaittojen ehkäisyn. Kolmantena toimijana ja erityisesti asiantuntijatiedon tuottajana toimii järjestökenttä, joka isolta osaltaan on joko alueellista tai valtakunnallista, mutta pystyy tarjoamaan monipuolisia koulutuksia, tapahtumia ja osaamista.

Laadittu ehkäisevän päihdetyön suunnitelma pohjautuu edellä kuvattuun kolmikantaan ja niiden yhteistyön kehittämiseen. Alueellisten indikaattoreiden kautta hahmottuu hyvinvointialueen tilannekuva ja kuntakohtaisen Pakka-mallin kautta edistetään kunnan oman rakenteen syntymistä. Hyvinvointialueelle perustettava tarjontatyöryhmä pyrkii vaikuttamaan alueellisesti anniskeluun ja vähittäismyyntiin ja kuntakohtaisella kysyntään liittyvällä verkostolla etsitään uusia tapoja edistää päihdeetöntä elämäntapaa. Järjestöjen tuomien koulutusten kautta levitetään osaamista erityisesti tunnistamaan päihdeohjauksen tarvetta ja tiedostamaan palvelupolut. Ehkäisevän päihdetyön tulevaisuuden kannalta on keskeistä saattaa se osaksi kunnan hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa, jolloin kaikki kunnan perustalvueluissa tehtävä työ saadaan näkyväksi myös päihdehaittojen ehkäisyn näkökulmasta.

Siun Sote on hakenut alueellisen hankkeen, joka kehittää tulevan hyvinvointialueen palvelupolkuja liittyen niin mielenterveys- kuin päihdeongelmien hoitamiseen, mutta osaltaan tukee kuntia omien Pakka-mallien rakentamisessa ja koulutustarpeissa vuoden 2023 loppuun asti. Siun Sotella aloitti myös oma ehkäisevän päihdetyön koordinaattori myös vuoden 2022 alkupuolella. Tuleva ehkäisevän päihdetyön rakenne huomioiden on alkuvuodesta 2022 aloittanut jo maakunnallinen ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmä, joka koostuu kuntien nimeämisestä ehkäisevän päihdetyön koordinaattoreista, Siun Soten edustajista sekä tärkeimmistä järjestökumppaneista. Tulevan hyvinvointialueen rakenteen merkitys tulee olemaan suuri kuntienkin ehkäisevän päihdetyön rakenteita ajatellen.

Valmistelija: nuorisopäällikkö

Hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Sosiaali- ja terveystalvuelujen neuvottelukunta päättää

hyväksyä ehkäisevän päihdetyön suunnitelman vuosille 2022 – 2025.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti. Neuvottelukunta vetoaa Joensuun kaupunkia, Siun sotea ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialuetta lisäämään ennaltaehkäisevään päihdetyöhön resursseja ihmisten kohtaamiseen nuorista ikäihmisiin (esim. korttelityöhön, jalkautumiseen ja kohtaamispaikkojen ylläpitoon ja lisäämiseen).

Nuorisopäällikkö Jouni Erola ja koordinaattori Hilikka Mäkinen olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn aikana ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn aikana.